

האליזר

עלון לשבת קודש

בס"ד

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאת
לע"נ משה בו זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי

נושא השבוע: חג חנוכה (ב)

כב' כסלו תשפ"ב 1401 (שנה כז')

ההפטרה: "כח אמר" (עמוס ב')

פרשת וישב - ערב מברכי

ראש חודש טבת יחול אי"ה בשבת הבאה וביום ראשון
מולדו ביום שבת בשעה 13:29 ו-14 חלקים.

"וישב יעקב בארץ מגורי אביו... אלה תולדות יעקב יוסף" (כז,א-ב)

מובא במדרש תנחומא: פרשת וישב נקראת תמיד בסמיכות לחג חנוכה.

"וישב יעקב בארץ מגורי אביו..." ובסוף הפרשה הקודמת מוזכרים אלופי בני עשיו, כיון שראם יעקב נתיירא ואמר: מי יוכל לעמוד כנגד אלופים אלו? ומיד נאמר "אלה תולדות יעקב יוסף".

כתוב בעובדיה (א,ח): "והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש", ניצוץ יוצא מיוסף שמכלה ושוּרף את כולם (רש"י), מכאן אנו למדים מה גדול כח התורה עד שגץ אחד שלה יכול לכלות עולם ומלואו. וזהו הסוד העומד מאחורי אותם "מעטים" שנלחמו מול "רבים" שהרי לא מובן כיצד העז קומץ קטן של אנשים לצאת ולהילחם באימפריה שלמה ואדירה כ"יוון" של אותם ימים?

אלא החשמונאים הצדיקים יצאו להילחם נגד אלו שביקשו "להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך", וזה שנתן להם את הכוח האדיר והאומץ הגדול לצאת ולהילחם כנגד אימפריה כה גדולה.

וראוי שנדע ונזכור זאת בכל דור ודור שעל אף המתיוונים הרבים וניסיונם "לחלן" את העם היהודי, ועל אותם אנטישמים יהודים הנלחמים נגד הדת היהודית ותורת ישראל, מכל מקום "נצח ישראל לא ישקר", ורק אלו הבאים בכוח התורה בכל הדורות הם יהיו אלה שבסופו של דבר ינצחו נצחון גדול ומוחץ.

"וישב יעקב" (כז, א)

ביקש יעקב לישוב בשלוה, קפץ עליו רוגזו של יוסף (רש"י).

וכל כך למה? בא להורות לנו את הצורך בהשגחה על חינוך הילדים, שיעקב השקיע אך ורק ביוסף וכל מה שלמד בשיבת 'שם ועבר' מסר לו, אולם זאת היה חייב לעשות עם כל בניו, שכן אמרו חז"ל: לעולם אל ישנה אדם בין הבנים, וכיוון שלא נהג כן נתקנאו האחים ביוסף ונתגלגל הדבר וירדו למצרים.

פרשה זו הסמוכה לחנוכה מדגישה את עניין החינוך לומר לנו שגם "מתתיהו בן יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו" הלכו כולם בדרך ה' ולכן זכו לנצחון. וגם מצוות נרות חנוכה היא מצוות איש וביתו כדי להשריש את דרך ה' בבית פנימה ובפרסומי ניסא מחוצה לו. ללמדנו שחינוך ילדנו וצאצאנו בדרך התורה והמצוות הן הערובה להצלחה ונצחיות עם ישראל.

(עיון בפרשה)

נס פך השמן

מעשה שהיה

יעקב שוורץ עלה לארץ הקודש והתיישב במושבה בני ברק ולפרנסתו פתח חנות

מכולת קטנטנה. באותם הימים חנויות המכולת לא היו דומות לסופרמרקטים רחבי הידיים

אותם אנו מכירים היום, היה זה כוך קטן וצפוף שמצדיו הותקנו מדפים פשוטים אותם העמידו על גבי צינורות מתכת רחבים. על גבי המדפים הונחו המוצרים המעטים שהועמדו למכירה, ומכל אחד מהם היו שניים או שלושה פריטים בודדים. אדון שוורץ רכש מעט מוצרים וסידרם על מדפי החנות, לשמחתם של תושבי האזור שהתקשו להסתדר עד כה בלי חנות מכולת במרחק הליכה סביר מביתם. באזור בו שכנה

ע"פ "אור החיים" אופק תל אביב * לא לעיין בזמן תפילה * שקיעה 4:37-4:37 * סוף זמן ק"ש 8:25-8:21

יציאת שבת: 5:40

יציאת שבת: 5:08

כניסת שבת: 4:17

המכולת התגורר הרב אברהם ישעיהו קרליץ, ה"חזון איש" צוק"ל שבאותם ימים התפרסם בכל רחבי העולם כגאון מיוחד במינו הבקי בכל מכמני התורה כששאלות הלכתיות נשלחו אליו מכל רחבי העולם היהודי. הרבנית כמו יתר תושבות השכונה נהגה לקנות את המצרכים הבסיסיים בחנותו של אדון שוורץ שלא היה מאושר ממנו על שזכה להיות זה שמוכר את המצרכים שיעלו על שולחנו של גדול הדור. בכל שנה, לקראת חנוכה דואג היה לקנות כמה פחיות של שמן זית בהן יוכלו המהדרים בהלכה להדליק את נרותיהם בחנוכה. מחירו של שמן זית היה גבוה מאד באותם ימים ורק מעטים יכלו להרשות לעצמם לקנותו, אך כיוון שידע כי ישנם תלמידי חכמים גדולים בשכונתו החוסכים כסף כל ימות השנה כדי שיוכלו להדליק בשמן זית, החליט לקנות 4 פחיות במיוחד עבורם. אלא שדבר מצער מאד קרה לו, אחת הפחיות חמקה מבין אצבעותיו והחליקה אל תוך הצינור ששימש כבסיס למדפי העץ, הפחית נפלה לעומק הצינור וכל הניסיונות לחלצה עלו בתוהו.

הוא עשה חשבון שאם יפרק את כל המדפים ויעקור את צינור הברזל מהקרקע כדי לחלץ את הפחית, הוא יצטרך לשלם על כך לבעל מקצוע שיפרק וירכיב מחדש את כל הקונסטרוקציה והחליט לדחות את משימת החילוץ לפעם אחרת או אפילו לוותר עליה כליל. עברו שנים אחדות, חג חנוכה קרב ובא, הייתה זו שנת תש"ח, ברחבי הארץ התחוללה מלחמה אכזרית, פורעים ערביים פגעו ביהודים בכל מקום אפשרי והבריטים ששהו בארץ עמדו מהצד ולא עשו דבר, המצב הכלכלי היה קשה במיוחד, הפעם הבין יעקב שוורץ כי השגת שמן זית תהיה משימה בלתי אפשרית. הוא ויתר מראש וידע שגם הקוחות הקבועים לא יחפשו שמן זית כשהתנאים כ"כ קשים, אך הוא שכח לקחת בחשבון את הרב קרליץ, "החזון איש". שבועות אחדים לפני חנוכה הגיעה הרבנית קרליץ לחנות המכולת וביקשה לקנות פחית שמן זית, הגב' שוורץ שעמדה ליד הקופה הסבירה ביראת כבוד שהשנה אי אפשר להשיג שמן זית. חלפו שבועיים והרבנית ביקשה שוב לקנות פחית שמן זית רק כדי לשמוע ש... אין שמן זית השנה!! וכך היא ביקשה כעבור יומיים ולמחרת פעם נוספת.

בערב חנוכה בשעות הבוקר היא באה שוב וביקשה שמן זית אך נענתה בשלילה, כשהמוכרת מסבירה לה באדיבות שהיא מצטערת מאד אך גם בחצי השעה האחרונה לא הגיע שמן זית, והשמן היקר גם לא צפוי להגיע בשעות או בשבועות הקרובים! הרבנית יצאה מהחנות כשהיא ממלמלת בפליאה גדולה: "זה ממש מוזר, בעלי טוען בתוקף שיש שמן זית בחנותו של שוורץ, איך זה יכול להיות?" המוכרת שמעה את מלמוליה ובאמונת החכמים שיקדה בקרבה הבינה שאם "החזון איש" אמר, סימן שכך הם פני הדברים. היא קראה לבעלה וביקשה שייזכר היטב אם הוא לא הסתיר פחית שמן זית בירכתי החנות? או אולי מתחת לשקי הקמח והסוכר? אבל לא, הוא לא יודע על שום פחית שמן זית שנמצאת בחנותו.

שעה ארוכה ניסו שניהם להבין מה הייתה כוונתו של "החזון איש" שטען כי בחנותם יש שמן זית, עד שלפתע נזכרו שלפני מס' שנים נפלה לה פחית בודדת לצינור שמחזיק את המדפים.... ללא אומר ודברים הם מיהרו להזעיק את בעל המלאכה שהגיע עם פועל והשניים החלו לפרק את המדפים ולעקור את הצינורות שמחזיקים אותם. ולאחר מאמצים מרובים ו-3 שעות של עבודה נשלף העמוד האחרון והנה פחית שמן זית מחליקה ממנו לרצפת החנות. המוכר מיהר לרוץ לביתו של "החזון איש" כדי לתת לו את שמן הזית זמן קצר לפני הדלקת נר ראשון של חנוכה.

פניו של "החזון איש" קרנו מאושר והוא ביקש לדעת מה אירע? כשבעל המכולת מספר לו שהוא נאלץ לשכור פועלים ולפרק את המדפים בחנותו לשם כך. "החזון איש" הודה לו בחום ומיהר להגיש לו סכום כסף נכבד שיכסה את עלות שמן הזית ועלות השיפוצים שנדרש לעשות בחנותו ואמר: "כל הון שבעולם שווה כדי שאזכה להדליק נרות חנוכה בשמן זית, שהרי שמן הזית שימש להדלקת המנורה בבית המקדש, ובשמן זה אירע הנס הגדול של חנוכה, נס פך השמן". (אתר דירשו)

הלכות חג חנוכה [ב]

פינת ההלכה

א. זמן ההדלקה - זמן הדלקת נרות חנוכה הוא בצאת הכוכבים, [בכל הימים ב-

[4:50-4:49] (א"רע ס"י תרע"ב ס"א, משנ"ב ס"א א, כה"ח ס"א ב, בל"ח פ' ויגש ס"א ועוד) ונמשך זמנה

עד כחצי שעה לאחר צאת הכוכבים וכל זה לכתחילה. אבל בדיעבד מדליק כל הלילה (א"רע ס"י ב). ואם בא בלילה ומצא את בני ביתו ישנים [ולא הדליקו בני הבית נרות אף שהיו צריכים להדליק ולפטור

אותו] (בשעור מר"ח ח"א עמ' קלו) טוב שיעור אחד מהם ואז יברך וידליק, ואם אי אפשר להעיר אף אחד אעפ"כ יברך וידליק (חזו"ע חנוכה לגר"ע יוסף עמ' סד).

ב. לפני ההדלקה יתפלל תפילת ערבית, אבל אם הוא חושש שאם יתפלל ערבית תחילה יעבור זמן ההדלקה לכתחילה [חצי שעה מצאת הכוכבים] ידליק לפני תפילת ערבית (כה"ח סי' תרעב ס"ק ה, מג"א ס"ק ה, עיין תורת מועדים סי' ד ס"ח, מר"ן החיד"א מחזיק ברכה ס"ק ג, משנ"צ ס"ק א). כשמתפלל ערבית לפני צאת הכוכבים, יחזור על קריאת שמע בצאת הכוכבים ואח"כ ידליק נרות (עיין חזו"ע עמ' עה, עיין משנ"צ סי' תרע"ב ס"ק א).

מן הראוי שיכינו את השמן והפתילות בחנוכייה לפני שהולך לבי"כ כדי שיוכל להדליק מיד כשחוזר, שאם יעשה כן רק אחרי חזרתו מהתפילה ודאי יעבור עיקר זמן ההדלקה (משנ"צ ס"ק א).

ג. שיעורי תורה קבועים המתקיימים בביה"כ ויש חשש שאם ילכו להדליק נרות חנוכה לא יחזרו, יש לקיים את השיעור כרגיל ובסיומו יזכירו לציבור להדליק נרות חנוכה. (ס"ס עמ' עג). ומנהג שנהגו בכוללים להפסיק את לימודם ב-4:00, ומתפללים מנחה וערבית כדי להדליק נרות בצאת הכוכבים, זהו מנהג המיוסד על אדני פז ואין להרהר אחריו (חזו"ע עמ' עה) [וישתדלו להשלים את הלימוד] (ילקו"י חנוכה).

ד. אין להקדים את ההדלקה קודם צאת כוכבים [או קודם שקיעת החמה לאשכנזים הנוהגים כן] אפילו בשעת הדחק, אבל כשחושש שיתבטל מהמצוה מותר להדליק בלא ברכה מפלג מנחה והלאה [3:45] ועדיף שימנה משהו כשלוחו שידליק במקומו בצאת הכוכבים (תורת מועדים לגר"ד יוסף סי' ד ס"ב-ג ובהערות) ובערב שבת, שאי אפשר אחרת, מותר להדליק בברכה מפלג מנחה והלאה (ס"ס).

ה. **אופן ההדלקה:** בלילה הראשון ידליק את הקיצוני הימני (שכלפיו) ובלילות הבאים יוסיף נרות לשמאל, וההדלקה מהנר החדש (השמאלי ביותר) לימין (ש"ע סי' תרע"ו ס"ה).

ו. אסור למדליק להתחיל לאכול סעודה עם פת [ה"ה עוגה] מעל 50 גר', לישון או להתחיל במלאכה חצי שעה קודם הדלקת נרות, ואם ביקש מחברו שיזכיר לו להדליק בזמן מותר. (תורת המועדים סי' ו סעי' ב-ה ילקו"י ח"ה עמ' ריא). וכן אסור להתחיל ללמוד בהגיע זמן ההדלקה (חזו"ע עמ' סח), אא"כ זה שיעור לרבים ואם ילכו להדליק לא יחזרו לשיעור (ס"ס עמ' עה). אך לאישה ולילדים מותר לאכול קודם הדלקת נרות ובפרט אם הבעל מאחר לבוא ובלבד שיש צורך בדבר, ואם נהגה האשה להחמיר בזה, תמשיך במנהגה (הליכות עולם ח"א עמ' כג ס"ב) [ומ"מ אם מינה הבעל את אשתו להדליק נרות יש לומר שדינה כאיש] (ע"פ הג"ל, ילקו"י חנוכה (עג) עמ' רסד).

ז. צריך שייתן שמן בנרות החנוכה כשיעור שיידלק לפחות חצי שעה, וכן אם מדליק בנר שעווה צריך שיהא בו שיעור שיידלק חצי שעה (ש"ע סי' תרע"ה סעי' ב').

ואם אחר שבירך והדליק הרגיש שאין שמן כשיעור בתוך הנרות, יכבה אותם ולאחר שיוסיף שמן עד כשיעור, יחזור וידליק בלי ברכה. (ילקו"י ח"ה עמ' רכב).

אם אחר שהדליק נרות חנוכה בברכה, כבו הנרות בשוגג קודם שעברה חצי שעה, אין חובה להדליקם שוב (ש"ע סי' תרעג ס"ב), והמחמיר לחזור ולהדליקם בלא ברכה שימשיכו לדלוק תבוא עליו ברכה (משנ"צ ס"ק כז, ב"ח ש"ס ס"ט, ילקו"י סי' תרעה ס"ב).

ח. לפני שמברך יכוון ידו מול הנר שרוצה להדליק ראשון (שמאל) כדי שיפגע בו תחילה ולא יצטרך להעביר על המצוות (משנ"צ סי' תרע"ו ס"ק יא).

ט. לפני ההדלקה מברך "להדליק נר חנוכה", "שעשה ניסים לאבותינו", ובלילה הראשון מוסיף גם "שהחיינו" (ש"ע סי' תרעו ס"א) ואם לא ברך "שהחיינו" בלילה הראשון מברך בלילה השני, או כשיזכור בשאר הלילות בזמן ההדלקה [בתוך חצי שעה להדלקה] (ס"ס, משנ"צ ס"ק ב) ואם לא היה בביתו בלילה הראשון ואשתו הדליקה עבורו וברכה את כל הברכות, בלילה השני כשבא להדליק צריך לברך גם "שהחיינו" (חזו"ע עמ' קלח). [מדובר באופן שבליילה הראשון לא היה נוכח בשום הדלקת נרות חנוכה (שהתכוון לצאת ידי חובה כשהיה שם) שאם כן אינו מברך "שהחיינו" בלילה השני (כה"ח סי' תרעו ס"ק טו)].

י. כשמדליק את הנרות צריך להקפיד שהאש תאחז ברוב הפתילה לפני שמסלק את ידו (כה"ח ס"ק ג), ולאחר הדלקת הנר הראשון יכול לומר "הנרות הללו" (ש"ע סי' א, משנ"צ ס"ק ד).

יא. אם שכח לברך על הדלקת נרות חנוכה, כל זמן שלא סיים להדליק נרות ההידור, אפילו לא נשאר אלא נר אחד של ההידור, יברך אז את כל הברכות. ואם הדליק את כל הנרות, אפילו עדיין לא הדליק את ה"שמש" לא יברך עוד "להדליק נר חנוכה" אלא יברך "שעשה ניסים" [ו"שהחיינו" בלילה הראשון] בלבד (משנ"צ סי' תרעו ס"ק ד, ב"ח י"ח וישב ש"א ס"ט, ילקו"י חנוכה סי' תרעו ס"ג).

יב. הנשים נוהגות שלא לעשות מלאכה בחצי שעה שאחרי הדלקת הנרות (ש"ע סי' תרע"ב ס"ק ד) [והטעם להיכר שלא תבואנה להשתמש בנרות (משנ"צ ס"ס) המלאכות האמורות האסורות כתפירה וסריגה (חזו"ע עמ' יב) כביסה ושאר מלאכות האסורות בחול המועד (אור שר"ע עמ' 12), אבל בישול ואפיה ושאר צרכי אוכל נפש מותרים (חזו"ע ס"ס), ועיקר העיקרים הוא שישבו ההורים עם ילדיהם ויספרו בניסי ה' (תק"ש גגנפריד סי' קלט ס"א)].

יג. הנוהגים במסיבות הנערכות באולמות בליל חנוכה להדליק נרות חנוכה עם ברכה בשם ומלכות משום פרסומי ניסא ומשמיעים בהם דברי תורה, יש להם על מה שיסמוכו וטוב להתפלל שם

ערבית בציבור אחרי ההדלקה אך אין זה מעכב (חז"ע עמ' מז). אבל המדליקים בחוצות העיר אע"פ שמתאסף ציבור רב, מדליקים ללא ברכה [אבל ברחבת הכותל מדליקים בברכה] ילקו"י קס עמ' רטז, רטו).
יד. המתארח אצל משפחה וכי"ב ואוכל ושותה על חשבון המארח ללא תשלום יוצא בהדלקת נרות של המארח, ואם ירצה להחמיר על עצמו ולהדליק בחדרו אינו רשאי לברך (קס, עמ' קמז).
טו. אם הבעל מתארח בבית מלון בחנוכה לרגל עסקיו ואשתו נשארת בבית, הוא יוצא בהדלקה שמדליקה בבית, ואינו יכול לכוון לא לצאת בהדלקת אשתו ולהדליק במלון עם ברכה (ילקו"י חנוכה(ח) עמ' קפה, תורת מועדים לגר"ד יוסף סי' ז ס"יד) [הטעם: מצות נרות חנוכה היא מצות איש ביתו ונגזר אחר ביתו (קס)] ואם אשתו לא נשארת בביתה אלא הולכת להתארח כגון: בבית הוריה, אזי הבעל מדליק בברכה במקום הימצאו ילקו"י חנוכה(ח) קס עמ' תק) וכן אם אינו יודע אם מדליקים עליו נר חנוכה בביתו יכול הדליק בברכה נרות חנוכה (ילקו"י חנוכה(ח) סי' תרעז ס"ד).

טז. אם הבעל ואשתו וילדיהם מתארחים בבית המלון או רווק המתארח [ואין מי שמדליק עליו בבית] הרי: * אם מדליקים בחדרים מדליקים בברכה(ותורת מועדים קס, מעיין אומר ח"ג סי' לב, ילקו"י חנוכה (ח) ע"מ תקה)
* אם מדליקים בלובי או בחדר האוכל כפי שמצוי (שהנהלת בית מלון מתנגדת להדלקה בחדרים מחשש לשריפה) אזי האורחים משתתפים ביניהם במחיר נרות/שמן ההדלקה או שיבקשו מבעלי המלון שיזכו להם חלק בשמן/נרות לכל האורחים וידליקו שם בהדלקה מרכזית ואחד יברך (ילקו"י קס, מעיין אומר פ"ז סי' מד) אך אם יחיד מחליט להדליק לעצמו משלו בנוסף להדלקה המרכזית ידליק בלא ברכה (ילקו"י קס ע"מ קיד, מעיין אומר קס) [אם הבעל ואשתו מתארחים במלון וילדיהם הגדולים נשארים בבית ומדליקים נרות חנוכה, ההורים יוצאים בהדלקת נרות זן] (מעיין אומר סי' מה).

יז. **ההכנות להדלקה:** כל השמנים כשרים להדלקת נר חנוכה (קו"ע סי' תרעג ס"א) ומצוה מן המובחר להדליק בשמן זית (קס בהרמ"א) היות והנס בבית המקדש היה בשמן זית (משנ"ב ס"ק ד) (ואפשר גם ב-"שמן זית למאור" [ואפילו כשהוא קרוש] אע"פ שאינו ראוי למאכל, והמהדר לקחת שמן זית שראוי למאכל תבוא עליו ברכה (ילקו"י חנוכה (ע"ג) עמ' קיט ס"טו ועמ' רפה) ואם אין לו שמן [אפילו שמן רגיל] ידליק בנרות פרפין או שעווה (חז"ע עמ' עו-פא) [ופתיל צף כשר להדלקת נר חנוכה לכתחילה (קס)].

יח. אין יוצאים ידי חובה בנר גז או חשמל (ילקו"י ח"ה עמ' רטז). מ"מ אם אין לו שמן או נר שעווה ידליק בחשמל בלי ברכה זכר לנס [כגון: המצוי ברכבת או במטוס] (חז"ע עמ' לו).

יט. צריך לשרוף את השמן הנותר בנרות חנוכה ביום השמיני שהרי הוקצה למצוותו (קו"ע סי' תרעז ס"ד). אבל השמן שנותר בבקבוק, וכן השמן שנותר בכוסית הנר אחרי שדלק חצי שעה, מותר להשתמש בו לכל שימוש (חז"ע עמ' קסז).

כ. המדליק נר חנוכה בשמן גזול או גנוב אע"פ שעבר איסור יצא ידי חובתו בדיעבד, אבל לא יברך עליו "להדליק נר חנוכה" (חז"ע עמ' לו).

כא. לאלו המחמירים להדליק את הנרות בחוץ בתוך מתקן זכוכית [כדי שלא יכבו הנרות מהרוח] צריכים להיזהר בשעה שמדליקים את הנרות שיהיה הצד הפתוח ממנו מדליקים את הנרות מכוסה ע"י שירימו מעט את מכסה הזכוכית ביד אחת ויחסמו את הפתח בגופם, מפני שצריך שיהיו הנרות ראויים "בשעת ההדלקה" לדלוק במשך חצי שעה (תורת מועדים סי' ג ס"ג). מ"מ אם לא חסם בגופו בזמן ההדלקה אין זה מעכב (ילקו"י חנוכה עמ' רט ובחדש עמ' קסד, חז"ע עמ' קט).

כב. **במוצאי שבת:** בבית"כ מדליקים נר חנוכה ואח"כ מבדילים (קו"ע סי' תרפ"א ס"ב) ובבית מבדיל ואח"כ מדליק נר חנוכה (קס בה"ח סכ"א, כה"ח ס"ק ד) והנהוגים להוציא שבת בזמן רבינו תם ינהגו כן גם בשבת זו וידליקו רק אחר זמן ר"ת (וי"ז אליעזר ח"ט ס"ג, חז"ע עמ' קפז). אין מבדילין על נר חנוכה כיון שאין נהנים לאורו (קו"ע סי' תרפ"א ס"א).

כג. **תפילות:** * בתפילת שמונה עשרה ובברכת המזון שבחנוכה אומרים "על הניסים" ואם שכח ונזכר קודם שהזכיר שם "השם" ב"ברוך אתה ה'" שאחר "על הניסים" יחזור ל"על הניסים", ואם נזכר לאחר מכן אינו חוזר, (קו"ע סי' תרפ"ב ס"א). ונכון לאומרו בסוף התפילה היינו בתפילת 18 כשמסיים "אלוקי נצור" ובברכת המזון ב"הרחמנים" (בהרמ"א ס"א).

* בתפילת שחרית מוסיפים הלל שלם בברכה (קו"ע סי' תרפ"ב ס"א). אבל בתוך שבעה אפילו בבית האבל חייב בהלל שלם (חז"ע עמ' ריו) נשים פטורות מלומר הלל ואם רוצות לומר אזי תאמרנה בלא ברכה (חז"ע חנוכה עמ' ריג).

* החל ממנחה של ערב חנוכה בכל תפילות חנוכה אין אומרים תחנון ונפילת אפיים (קו"ע סי' קלא ס"ו)..

מנין שחרית (פועלים) באשדוד בימים א-ה ב- 5:00 בבית"כ מגן יוסף רח' ראשון לציון אזור ט

מבקשים לחזק מנין ערבית באשדוד בימים א-ה ב- 6:30 בבית"כ הרמ"א רח' ציזלינג 4 אזור ו'

ראוי לקבוע את זמן מנחה ביום יום שישי הבא (ערב שבת פר' מקץ) בצהריים בגלל הדלקת נרות